

Harjoitus 3: Differentiaali- ja integraalilaskentaa

1. Määritä vakio a siten, että
  - a) funktiolla f on raja-arvo kohdassa $x = 1$
  - b) funktio f on jatkuva kohdassa $x = 1$, kun

$$f(x) = \begin{cases} ax^2 - 3, & x < 1 \\ 3x - 2, & x = 1 \\ -2ax^2 + a - 1, & x > 1. \end{cases}$$

2. Osoita, että yhtälöllä $x^3 = x - 2$ on tasan yksi ratkaisu.
3. Anna esimerkki aidosti vähenevästä funktiosta $f:]0, 4[\rightarrow \mathbb{R}$, jolle $f(1) < 0$, $f(3) > 0$ ja jolla ei ole nollakohtia. Hahmottele funktion kuvaaja ja esitä funktion lauseke. Voiko f olla derivoituva koko määrittelyjoukossaan?
4. Tarkastellaan rationaalifunktioiden raja-arvoja nimittäjän nollakohdissa.
  - a) Hahmottele rationaalifunktioiden kuvaajia tilanteista, joissa funktiolla on raja-arvo nimittäjän nollakohdassa sekä tilanteista, joissa funktiolla on epäoleellinen raja-arvo ∞ tai $-\infty$ tai ei raja-arvoa nimittäjän nollakohdassa.
  - b) Anna jokaisesta a)-kohdan vaihtoehdosta esimerkki funktion lausekkeena.
5. Osoita erotusosamäärän raja-arvon avulla, että funktio $f(x) = |2x|$
  - a) on derivoituva kohdassa $x = 2$
  - b) ei ole derivoituva kohdassa $x = 0$.
6. a) Olkoon $\sum_{k=1}^{\infty} (2k + 1)$. Määritä osasummat S_3 ja S_n . Suppeneeko sarja?
 b) Määritä lukujonon raja-arvo, jos se on olemassa, kun $a_n = \frac{n^2 + n}{2n^2 + 3}$.
7. Ympyräpohjaisen teltan erästä halkaisijaa vastaan kohtisuorat poikkileikkaukset ovat tasakylkisiä suorakulmaisia kolmioita niin, että kolmioiden hypotenuusat ovat teltan pohjalla. Laske teltan tilavuus, kun pohjan halkaisija on 12 m.